

rep.nr 2012/1037

ARBEIDSHOF TE BRUSSEL

ARREST

OPENBARE TERECHTZITTING VAN 17 APRIL TWEEDUIZEND EN TWAALF.

3e KAMER

bediendecontract

tegenspraak

definitief

In de zaak :

W ... **M** ...
..., woonstkeuze bij
haar raadsman, meester Tilleman Filip, advocaat, met
kantoor te 2000 Antwerpen, Meir 24 bus 6,

Appellante, die op de openbare terechtzitting wordt
vertegenwoordigd door meester DE BLENDE Ellen loco
meester TILLEMAN Filip, advocaat te Antwerpen,

tegen :

**1/ HONEYWELL INTERNATIONAL INC, vennootschap
naar buitenlands recht**, met maatschappelijke zetel
gevestigd te 101 Columbia Road, Morristown, NJ 07962,
Verenigde Staten van Amerika,

2/ HONEYWELL EUROPE NV, met maatschappelijke
zetel gevestigd te 1831 Diegem, Hermeslaan 1,

Geïntimeerde, die op de openbare terechtzitting wordt

vertegenwoordigd door meester VANDENBERGEN
Alexander, advocaat te Brussel,

Mede inzake :

**HONEYWELL INTERNATIONAL INC., vennootschap
naar buitenlands recht**, met maatschappelijke zetel
gevestigd te 101 Constitution Avenue, NW, Suite 500
West, WASHINGTON DC 2001 USA

* * *

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel volgend arrest uit :

Gelet op de stukken van de rechtspleging en meer bepaald op :

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak, door de 23ste kamer van de arbeidsrechtbank te Brussel op 25 oktober 2010 ;
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 11 februari 2011 ;
- de conclusies en syntheseconclusies voor de appellante neergelegd ter griffie op 6 oktober 2011 en 6 januari 2012;
- de conclusies, aanvullende conclusies en syntheseconclusies voor de geïntimeerden, neergelegd ter griffie op 5 augustus 2011, 6 december 2011 en 6 februari 2012;
- de voorgelegde stukken;

De partijen werden gehoord in de mondelinge uiteenzetting van hun middelen en conclusies op de openbare terechtzitting van 13 maart 2012, waarna de debatten werden gesloten en de zaak voor uitspraak werd gesteld op heden.

* *

*

FEITEN EN RECHTSPLEGING

Mevrouw W. werd bij brief van 3-4-2003 door Honeywell International INC aangeworven als Vice-President-Government Relations EMEA.

Bij "Letter of understanding" of verduidelijkende brief, van 19-5-2003 werd haar een internationale opdracht aangeboden bij Honeywell Europe NV te Brussel.

Met gerechtsdeurwaarderexploot betekend op 31-1-2008 werd zij ontslagen met betaling van een opzeggingsvergoeding gelijk aan 3 maanden loon.

Tijdens haar tewerkstelling werden haar volgende aandelenopties toegekend:

- op 9-5-2003: 20.000 aandelenopties tegen een uitoefenprijs van 23,94 dollar per aandeel; op datum van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst waren alle aandelen uitoefenbaar.
- op 6-2-2004: 15.000 aandelenopties tegen een uitoefenprijs van 35,65 dollar per aandeel. Op datum van beëindiging van de arbeidsovereenkomst waren al die aandelenopties uitoefenbaar.
- op 2-2-2005: 17.500 aandelenopties tegen een uitoefenprijs van 36,51 dollar per aandeel. Op datum van beëindiging van de arbeidsovereenkomst waren al die aandelenopties uitoefenbaar.
- op 17-2-2006: 20.000 aandelenopties tegen een uitoefenprijs van 42,32 dollar per aandeel waarvan er 40% uitoefenbaar waren op 1-1-2007, 30% op datum van 1-1-2008 en de resterende 30% op datum van 1-1-2009
- op 26-2-2007: 10.000 aandelenopties tegen een uitoefenprijs van 47,38 dollar per aandeel waarvan er telkens 25% uitoefenbaar waren op de eerste, tweede, derde en vierde verjaardag van de toekenning van de opties. Op datum van beëindiging van de Arbeidsovereenkomst was 25 % ervan uitoefenbaar.

Overeenkomstig de "award agreements", de documenten waarin de aandelenopties werden toegekend, bleven, bij onvrijwillig/gedwongen ontslag niet om dringende reden, de reeds uitoefenbare aandelenopties verder uitoefenbaar gedurende een jaar na het einde van de arbeidsovereenkomst en konden zij worden uitgeoefend via de firma Smith Barney of via Internet.

Op 6-1-2009 nam mevrouw W. contact op met de firma Smith

Barney om zich te informeren m.b.t. de uitoefening van de aandelenopties en vernam dat de vennootschap haar ontslag verkeerdelijk had gekwalificeerd als vrijwillige beëindiging met als gevolg dat het recht op uitoefening van sommige aandelenopties vervallen was op 1-2-2008 en voor andere op 31-3-2008, waardoor zij deze niet meer kon uitoefenen.

Zij nam daarover contact op met Honeywell dat bij e-mail bericht van 27-1-2009 haar fout erkende en deze rechtzette zodat mevrouw W de aandelenopties kon uitoefenen.

Bij e-mail van 27-1-2009 vroeg mevrouw W schadevergoeding voor de geleden schade wegens de onmogelijkheid tot uitoefening van de aandelenopties, gelet op de koersdaling van de aandelen.

De vennootschap antwoordde nog dezelfde dag dat zij haar opties onmiddellijk diende uit te oefenen omdat elke verdere koersdaling voor haar rekening zou zijn.

Op 29-1-2009 oefende mevrouw W haar opties uit aan de prijs van 34,08 dollar per aandeel.

Er ontstond een geschil over de schade die mevrouw W zou hebben geleden.

Op 30-1-2009 ging mevrouw W tot dagvaarding over. Zij vorderde de veroordeling van de verwerende partijen in solidum, de ene bij gebreke aan de andere tot betaling van provisionele bedragen als schadevergoeding, in hoofdorde van een bedrag van 57.650 US dollar, in ondergeschikte orde een bedrag van 31.000 US dollar en in uiterst ondergeschikte orde van 30.600 US dollar en de vergoedende intresten daarop vanaf de ingebrekestelling van 27-1-2009, de gerechtelijke intresten en de kosten.

De vennootschappen wierpen op dat de vordering lastens Honeywell, met maatschappelijke zetel te 101, Constitution Avenue, NW suite 500 West, Washington DC 2001 USA onontvankelijk was omdat dit geen aparte vennootschap was doch een exploitatiezetel van Honeywell International Inc.

Met het bestreden vonnis verklaarde de arbeidsrechtbank die vordering onontvankelijk.

Voor het overige verklaarde de arbeidsrechtbank de vordering ongegrond.

Zij oordeelde dat vaststond dat mevrouw W op 6-1-2009, datum waarop het aandeel de hoogste koers bereikte, geen verkooporder van haar aandelenopties had geplaatst en dat geen

enkel element erop wees dat zij daartoe op die datum de intentie had. Bijgevolg achtte zij noch de schade noch het oorzakelijk verband tussen de fout en de schade bewezen.

VORDERINGEN IN HOGER BEROEP

Mevrouw W is het niet eens met de uitspraak van de arbeidsrechtbank in de mate zij de vordering tegen Honeywell Inc en Honeywell Europe NV ongegrond verklaarde.

Zij verzoekt dat het hof het bestreden vonnis op dit punt teniet zou doen en haar vorderingen in hoger beroep ongegrond zou verklaren.

Bijgevolg, de geïntimeerde vennootschappen in solidum, de ene bij gebreke aan de andere te veroordelen tot betaling van een schadevergoeding van :

in hoofdorde, een bedrag van 57.650 US dollar,

in ondergeschikte orde een bedrag van 31.000 US dollar

in tweede ondergeschikte orde van 30.600 US dollar

in derde ondergeschikte orde van 17.937,50 US dollar

in vierde ondergeschikte orde van 20.000 US dollar ex aequo et bono,

ten provisionele titel, onder uitdrukkelijk voorbehoud van nadere begroting en eventuele wijziging in de loop van de procedure, de vergoedende intresten daarop vanaf de ingebrekestelling van 27-1-2009, de gerechtelijke intresten en de kosten.

In vijfde ondergeschikte orde vorderde zij de aanstelling van een deskundige om de schade te begroten.

De vennootschappen verzoeken het hof het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond te verklaren ten aanzien van hen beiden.

Het bestreden vonnis in alle onderdelen te bevestigen en mevrouw W te veroordelen tot de kosten van het geding.

BEOORDELING

I.ONTVANKELIJKHEID

Nu geen betekeningakte van het bestreden vonnis wordt voorgelegd, kan worden aangenomen dat het hoger beroep dat regelmatig is naar vorm, binnen de wettelijke termijn werd ingesteld. Aan de andere ontvankelijkheidsvereisten is eveneens voldaan. Het is derhalve ontvankelijk.

II TEN GRONDE

De betwisting heeft betrekking op de pakketten aandelenopties die op 9-5-2003 en op 6-2-2004 werden toegekend.

Volgens de voorwaarden van toekenning kon mevrouw W deze aandelenopties nog uitoefenen tot 31-1-2009.

Voor 6-1-2009 heeft mevrouw W geen aanstalten gemaakt om haar opties uit te oefenen.

Toen zij op die datum contact opnam met Smith Barney om zich te informeren over de procedure voor uitoefening ervan, bleek voor sommige aandelenopties dat zij in het computersysteem als vervallen waren aangemerkt op 1-2-2008 en voor andere op 31-3-2008, in tegenstelling tot wat in de toekenningvoorwaarden was voorzien.

Dat dit het geval was door een fout van Honeywell die had meegedeeld dat zij vrijwillig ontslag had genomen, is niet betwist. Honeywell heeft dit overigens in een e-mail van 27-1-2009 aan mevrouw W bevestigd en bevestigd dit eveneens in conclusie.

Dat zij mevrouw W daarvan niet op de hoogte had gesteld is evenmin betwist.

De vraag is of mevrouw W daardoor schade heeft geleden en in voorkomend geval, hoe groot die schade is.

Principe

Wie een schadevergoeding vordert moet bewijzen dat tussen de fout en de schade zoals ze zich heeft voorgedaan een oorzakelijk verband bestaat.

Dat oorzakelijk verband veronderstelt dat zonder de fout de schade niet had kunnen ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan. (Cass. 1-4-2004, RW 2004, 106)

Degene die de fout begaat kan niet worden veroordeeld tot de vergoeding van de werkelijk geleden schade indien er onzekerheid is over het oorzakelijk verband tussen fout en schade. (Cass. 1-4-2004)

De causale onzekerheid bestaat erin dat de schade ook zonder de fout had kunnen ontstaan. (Cass. 5-6-2008 www.cass.be; H.Bocken, Verlies van een kans, NJW 2009 p 5)

Wanneer naast de fout ander factoren een rol spelen in de

ontwikkeling van de schade, zoals gedragingen van de betrokkene van het slachtoffer of van een derde of andere factoren, is het causaal verband tussen de fout en de werkelijke schade onzeker en kan de vordering niet toegekend worden.

Indien het causaal verband tussen de fout en de uiteindelijke schade onzeker is, kan een beroep worden gedaan op het verlies van een kans om die schade te vermijden, een schade die onderscheiden is van de werkelijk geleden schade.

Wanneer een causaal verband wordt aangetoond tussen de fout en het verlies van een kans kan een vergoeding worden toegekend. Die vergoeding is niet gelijk aan de uiteindelijk geleden schade maar aan het verlies van de kans om de schade te vermijden.

Het verlies van een kans is vergoedbaar ook al is de kans klein, enkel wanneer de kans onbestaande is kan geen vergoeding worden toegekend.(Cass.6-2-1961) Het verlies van een kans mag niet louter theoretisch zijn en moet worden beoordeeld in concreto.

Indien er onvoldoende elementen zijn om het verlies van een kans te begroten, kan de rechter de vergoeding ex aequo et bono bepalen. (Cass. 31-3-1969, Arr. Cass. '69, 717; Cass.13-9-1983, Jurispr.Belge nr 21)

Toepassing op voorliggend geval

Mevrouw W betoogt dat haar de mogelijkheid werd ontnomen om haar opties uit te oefenen wanneer zij dat wenste, of minstens op tal van ogenblikken die gunstiger waren dan het moment waarop ze haar opties uiteindelijk heeft uitgeoefend, nadat de vennootschap de fout had recht gezet.

Mevrouw W bepaalt die schade op het verschil tussen de waarde van de aandelen op het ogenblik dat zij deze wilde uitoefenen, volgens haar 6-1-2009, tegen de hoogste koers van die dag en het ogenblik waarop zij dit uiteindelijk heeft kunnen doen.

Op 27 januari 2009 heeft zij Honeywell per e-mail gewezen op de fout en gevraagd om de schade te vergoeden.

In dat bericht schreef ze:

Toen ik mijn aandelenopties wilde uitoefenen doch dit niet kon omdat mij werd verteld dat de aandelen vervallen waren, bedroeg de waarde van de aandelen ongeveer 36 US dollar. De waarde van de aandelen is sindsdien gedaald. Hoe zal u dit verlies, veroorzaakt

door het feit dat ik niet kon uitoefenen, dekken?

Honeywell drong er in haar antwoord op aan dat zij de aandelenopties onmiddellijk zou uitoefenen daar elke daling van de aandelenprijs vanaf dat ogenblik voor haar rekening zou zijn.

Mevrouw W heeft 20.000 aandelen uit het eerste pakket, toegekend in 2003, uitgeoefend tegen 34,08 US dollar per aandeel op 29-1-2009.

De aandelen van de vennootschap waren lange tijd, als gevolg van de financiële crisis, in waarde gedaald. Mevrouw W wijst erop dat het aandeel terug aan het stijgen was vanaf 29-12 en op maandag 5-1 afsloot tegen 34,48 US dollar per aandeel. Zij telefoneerde daags daarna met Smith Barney.

Mevrouw W acht de redenering van de vennootschap die gevolgd werd door de arbeidsrechtbank dat zij zou moeten aantonen dat zij tussen 6-1-2009 en 27-1-2009 de intentie zou hebben gehad om de aandelen te kopen niet correct. Volgens haar volstaat het vast te stellen dat haar de kans werd ontnomen dit te doen op een gunstiger moment dan zij uiteindelijk heeft gedaan op 29-1-2009. Het hof treedt die stelling bij.

Er kunnen inderdaad geen gevolgtrekkingen worden gemaakt uit het feit dat mevrouw W geen verkooporder heeft geplaatst aangezien ze vernomen had dat ze dit door een fout van de vennootschap niet meer kon doen wegens onbeschikbaarheid.

Voor 6-1-2009 heeft mevrouw W nooit stappen ondernomen om haar opties uit te oefenen, met die periode moet dus geen rekening worden gehouden.

Dat mevrouw W op 6-1-2009 met zekerheid de bedoeling had de opties uit te oefenen omdat de aandelen hun hoogste koers hadden bereikt, is een redenering die niet kan gevolgd worden. Mevrouw W kon op dat ogenblik niet weten dat dit de hoogste waarde zou worden. De mogelijkheid bestond dat zij zou wachten tot het aandeel nog meer zou stijgen.

Als bewijs van haar intentie verwijst mevrouw W naar haar e-mail bericht van 27-1-2009 waarin zij schreef: *"eerst, toen ik mijn aandelenopties wilde uitoefenen, doch dit niet kon omdat mij werd verteld dat de aandelen vervallen waren."*

Die mededeling gebeurde pas veel later – op een ogenblik dat mevrouw W reeds had overwogen een schadeclaim in te dienen – en is bijgevolg minder betrouwbaar dan wat ze verklaarde

tijdens het telefoongesprek met Smith Barney op 6-1-2009.

Zij deelde toen mee "Maar ik heb zonder succes toegang proberen te krijgen tot mijn dossier, daarom bel ik u om zeker te zijn dat wanneer ik de beslissing neem om mijn aandelenopties uit te oefenen, ik dit kan doen". Die beslissing had ze dus nog niet genomen.

Het telefoongesprek had plaats rond de middag. Er kan niet worden uitgesloten dat mevrouw W later op die dag nog zou hebben besloten om uit te oefenen indien zij daartoe de kans had gehad, wat niet geval is geweest;

Dat het telefoongesprek werd gevoerd kort nadat het aandeel opnieuw was beginnen stijgen en minder dan een maand voor de vervaldatum wijst erop dat zij toch wel plannen had in die richting.

Het hof meent dat mevrouw W voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat zij door de fout van de vennootschap een kans op meer winst heeft verloren die voor vergoeding in aanmerking komt doch die niet gelijk is aan haar werkelijke schade.

Mevrouw W berekent haar schade op het verschil tussen wat zij had kunnen krijgen indien zij op 6-1-2009 op het meest gunstige tijdstip haar aandelenopties had kunnen uitoefenen tegen de hoogste koers en wat ze uiteindelijk heeft ontvangen wanneer ze haar opties heeft uitgeoefend.
Die schade begroot ze op 57.650 US dollar.

Deze berekening stemt overeen met de werkelijke schade indien men ervan uitgaat dat mevrouw W met zekerheid de opties zou hebben uitgeoefend tegen de hoogste koers op 6-1-2009. Deze zekerheid bestaat echter niet. Mevrouw W stelt zelf dat de schade slechts bestaat uit een verloren kans.

Het hof deelt de zienswijze van de vennootschap dat niet de hoogste koers van het aandeel op 6-1-2009 in aanmerking kan worden genomen daar niet vaststaat dat mevrouw W op die datum haar opties ook zou hebben uitgeoefend. Zij kon immers niet weten wat de evolutie van het aandeel zou zijn.

De gemiddelde waarde van het aandeel komt aangewezen voor.

Aangezien die gemiddelde waarde onder de uitoefenprijs van het tweede aandelenpakket lag, dient daarmee geen rekening te worden gehouden, daar mevrouw W die aandelen niet onder de uitoefenprijs zou hebben aangekocht, zoals bevestigd wordt door haar handelswijze op 29-1-2009. Zij heeft het tweede optiepakket

immers niet uitgeoefend.

Mevrouw W neemt als tweede ijkpunt 34,08 de waarde van het aandeel op 29-1-2009, op het ogenblik dat zij tot uitoefening overging.

De vennootschap benadrukt in ondergeschikte orde dat de schade van mevrouw W slechts bestaat in een gemiste kans zodat slechts een gemiddelde waarde in aanmerking kan genomen worden tijdens de periode van onbeschikbaarheid van 6 tot 27-1-2009.

De vennootschap geeft een overzicht van de aandelenkoers over de betwiste periode.

Daaruit blijkt dat het daggemiddelde van de koers van het aandeel daarna steeds lager is geweest dan op 6-1-2009 (gemiddeld 35,61 op die dag).

Tijdens die periode heeft een aandeel slechts een paar keer een hogere koers gehaald dan deze waartegen mevrouw W heeft uitgeoefend, zodat mevrouw W slechts enkele malen de kans zou hebben gehad op een hogere koers.

- nl. op 7-1-2009: hoogste koers, 35,62 US dollar gemiddeld, 34,9
- op 8-1-2009; hoogste koers, 34,60 US dollar, gemiddeld 34,20
- op 9-1-2009: hoogste koers: 34,96 US dollar, gemiddeld 34,28

In de veronderstelling dat mevrouw W op 6-1-2009 niet zou hebben beslist de opties uit te oefenen, dan was de kans groot dat zij dit op 7, 8, of 9 zou hebben gedaan omdat de einddatum niet ver weg meer was en verder afwachten de kans zou vergroten dat zij de opties niet meer ten gelde zou kunnen maken, er was immers reeds eerder een lange periode verstreken tijdens dewelke het aandeel een lagere waarde had.

Hiermee rekening houdend is het hof van oordeel dat het aangewezen is uit te gaan van het gemiddelde van de gemiddelde koers over die 4 dagen: 34,74 US dollar en die te vergelijken met de prijs waartegen zij werkelijk heeft uitgeoefend: 34,08.

Het resultaat bedraagt 13.200 US dollar voor het pakket van 20.000 aandelen. Het hof is van oordeel dat dit bedrag, ex aequo et bono in aanmerking kan worden genomen als schadevergoeding.

OM DEZE REDENEN HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, in het bijzonder op het artikel 24;

Rechtsprekend op tegenspraak;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond in volgende mate

Hervormt het bestreden vonnis,

Veroordeelt Honeywell International Inc. en Honeywell Europe NV in solidum, de ene bij gebreke aan de andere, tot betaling aan mevrouw W. van de tegenwaarde van 13.200 US dollar tegen de hoogste koers op datum van 27-1-2009, te vermeerderen met de nalatigheidsintresten vanaf die datum, overgaand in de gerechtelijke intresten vanaf de dagvaarding.

Veroordeelt de vennootschappen tevens in solidum, de ene bij gebreke aan de andere tot de kosten van het geding

Deze werden begroot op :

Door appellant :

- 538,14 € dagvaardingskosten
- 2.500 € rechtsplegingvergoeding eerste aanleg (niet-geïndexeerd bedrag)
- 2.750 € rechtsplegingvergoeding hoger beroep (geïndexeerd bedrag)

Door geïntimeerden :

- 2.500 € rechtsplegingvergoeding eerste aanleg (niet-geïndexeerd bedrag)
- 2.750 € rechtsplegingvergoeding hoger beroep (geïndexeerd bedrag).

Aldus gewezen door de derde kamer en ondertekend door:

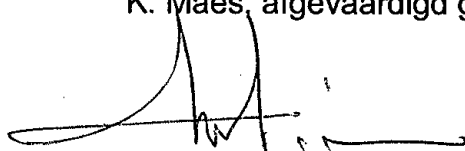
G. Balis, kamervoorzitter;

G. Jacobs, raadsheer in sociale zaken, als werkgever;

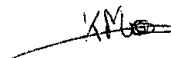
R. Vandenput, raadsheer in sociale zaken, als werknemer-
bediende;

Bijgestaan door

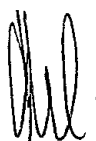
K. Maes, afgevaardigd griffier.

G. Balis

K. Maes

G. Jacobs

R. Vandenput

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van de derde kamer
van het arbeidshof te Brussel op 17 april tweeduizend en twaalf
door :

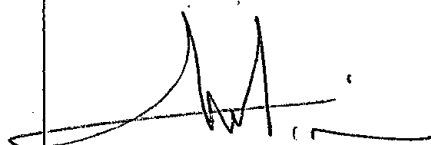
G. Balis

kamervoorzitter

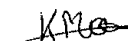
Bijgestaan door

K. Maes

afgevaardigd griffier.

G. Balis

K. Maes